

klaarheid bestaan. En juist aan deze klaarheid ontbreekt het in „Ons Standpunt”.

Felix Ortt gaat zonder eenige nadere toelichting van de meening uit, dat de menschheid een zonde begaat, zoo zij het dier laat lijden om er voordeel uit te trekken. Maar hij toont niet aan, dat dit oordeel een logische consequentie is van zijn eigen levensbeschouwing, terwijl deze toch in zijn boek verwerkt is. Telkens komt men passages tegen, waaraan men den onderstroom van het boek duidelijk herkent, zonder dat de schrijver er den lezers rekenschap van geeft, dat zijn betoog slechts te aanvaarden is, zoo men dezelfde levensovertuiging deelt.

Maar daardoor krijgt „Ons Standpunt” iets opdringergs, iets onverdraagzaams. Door het vraagstuk der vivisectie op deze wijze te behandelen mag Felix Ortt meenen ook volgelingen te maken onder hen, die in den grond der zaak niet eensgeestes met hem zijn, toch laat hij hem, die zich niet door den schijn laat verleiden, geheel onbevredigd. En dan hindert het, hoe de schrijver zich stelt boven alle partijen. Terwijl hij zelf toch ook een partij vormt, al verzwijgt hij dit! Ik geloof gaarne, dat het hem onverschillig laat, of men zijn streven christelijk noemt of humanitair, socialistisch of communistisch, daar voor hem de strijd tegen de vivisectie slechts een klein onderdeel vormt van den grooten strijd der Menschheid tegen alle zelfzucht en eigenbaat. Maar zijn de discussie's over wat onder zelfzucht en eigenbaat verstaan moet worden, reeds gesloten?

O, dat ouderwetsche Christendom, dat zich niet tevreden stelt met schoone woorden, dat de geesten proeven wil en verheldering van gedachten vraagt! De strijd tegen eigenbaat en zelfzucht staat ook op zijn banier, maar als twee hetzelfde zeggen, is het nog niet hetzelfde. Slechts in verband met den geest, waarin deze woorden geboren zijn, krijgen zij beteekenis. En zoo komen we weer terug op de oude vraag: heeft de mensch het recht over het dier te